

Yasa bu haliyle çıkarsa Anayasa Mahkemesi'nden dönecektir

12.04.2020

Nurzen Amuran: Koronavirüs salgını için Bilim Kurulu'nun tavsiyesiyle alınan önlemler devam ederken; TBMM'de, sosyal izolasyon kurallarına özen göstererek yasaları çıkarmaya çalışıyor. Bu haftaki konuğumuz Sayın Faik Öztrak.

İnfaz yasa önerisinin gündeme alındığı günlerde, "Haberin Var Mı İnisiyatifi", "Meclis göreve, gazetecilere tahliye" çağrısında bulunmuştu. Elbette tahliye kararını verecek olan yargıdır, ancak TBMM'de görüşülen infaz yasasında yeni bir düzenleme yapmak da Meclis'in yetkisinde. Şu anda 100'den fazla gazeteci Koronavirüs tehdidi altında ceza evlerinde. Barış Pehlivan, Barış Terkoğlu, Murat Ağirel, Hülya Kılınç ve diğerleriyle birlikte 100'ü aşan gazeteci için infaz yasası kapsamında ne yapmak gerekir?

Öztrak: Saray'ın getirdiği teklif milletin vicdanını kanatacak, adaletle uzaktan yakından ilgisi olmayan bir düzenleme. Korona Virüsü'nü fırsata çevirme anlayışıyla, muhalefetin hiçbir önerisini dikkate almadan bu düzenlemeyi çıkarıyorlar. Rüşveti alan da rüşvetin haberini yapan gazeteci de 6 yıl ceza alacak. Rüşveti alan bu düzenlemeyle hapisten çıkacak, rüşvetin haberini yapan gazeteci ise 3,5 yıl daha hapiste kalacak. Bu, adaletsizlikleri tamir edeceğine, üzerine yeni adaletsizlikler ekleyecek bir yasa. Burada ne adalet var, ne eşitlik var, ne hukuk var, ne de vicdan var. Bu bir infaz yasası değil bu vatandaşın içine hiçbir şekilde sinmeyecek bir af yasası. Er ya da geç iktidarın keyfinin gereğinin değil, hukukun gereğinin gerçekleşeceğine inanıyorum. Yasa bu haliyle çıkarsa Anayasa Mahkemesi'nden dönecektir.

Amuran: Birleşmiş Milletler dahil uluslararası kuruluşların çağrısına rağmen, terör dışında kalan siyasi tutuklular için bir şey yapılmaması, ifade özgürlüğünün kapsamına alınmaması siyasi kaygıları gündeme getiriyor. Böylesi bir salgın sürecinde siyaset mi insaniyet mi ön planda olmalı, siyasi iktidarı tedirgin eden nedir?

Öztrak: Aslında, bir yandan "Korona salgını nedeniyle hapishaneleri boşaltalım" diyorlar, diğer yandan da, "Boşalan yerlere Sarayı eleştirenleri dolduralım" diyorlar. Ülkede ettiği tarafsızlık yeminini hiçe sayan Cumhurbaşkanı, partisinin genel başkanı oldu. Diğer siyasi partilere ve liderlerine ağzına geleni söylüyor. Söyledikleri siyasi eleştiri kabul ediliyor. Ama örneğin genel başkanımız veya partimizin bir yetkilisi kendisine aynı üslupta cevap verirse Cumhurbaşkanı hakaret oluyor. Bunu yapanın dokunulmazlığı yoksa normal vatandaşsa ona artık denetimli serbestlik uygulanmayacak, hapse gidecek. Bu, bu gün dünyada kriz döneminin şartlarını daha da otoriter bir rejim kurmak için fırsat gören otokratların yaklaşımıdır.

Amuran: İsterseniz önce, Koronavirüs sonrasında dünyadaki beklentileri, ardından ülkemizdeki yardımları, ekonomik sorun ve önlemleri konuşalım...

Dünyada Koronavirüs salgınından sonra, hiçbir şey eskisi gibi olmayacak diyenler çoğunlukta. Koronavirüs salgınıyla birlikte ulusal ekonomi, ulusal kalkınma konusunda ısrar edenlerin haklılığı kanıtlanmış oldu. Bugün Batı'nın salgınla mücadelesinde sosyal devlet anlayışından ne kadar uzaklaştıkları ortaya çıktı. Siz de Koronavirüs salgını geçtikten sonra siyasal ekonomik ve sosyal alanlarda değişimler bekliyor musunuz? Yoksa yaşananlar çabucak unutulur mu?

Öztrak: Korona küresel bir pandemi ve dünya buna benzer bir salgını en son 1918'de İspanyol gribinde yaşadı. Kuşkusuz

bugün dünyamız 100 yıl öncesine göre daha küçük. Küreselleşme ve teknolojik gelişmeler, ülkeleri, bölgeleri ve insanları birbirine daha çok yaklaştırdı.

Dünyanın son 40 yılına damga vuran neo-liberal politikalar, 2008'de yaşanan küresel finansal krizden sonra ciddi bir sorgulamaya tabi tutuluyordu.

Bu politikalar pek çok ülkede gelir dağılımını ciddi şekilde bozdu. Dünyanın pek çok ülkesinde toplumsal huzursuzluklar arttı. Bu huzursuzluklar küreselleşme karşıtı gerçek-ötesi popülist siyasetçilerin değirmenine su taşıdı. İlginçtir dünya Korona Virüs salgınına bu siyasetçilerin yönetiminde yakalandı.

Ancak gerçek-ötesi popülist siyasetle iş başına gelen bu siyasi aktörler salgın sürecinde başarısız oldu. Şimdi başarısız olan bu popülist siyasetçiler sorumluluktan kurtulmak için en iyi bildikleri şeyi yapmaya, yani başkalarını suçlayıp, toplumsal kutuplaşmayı yeniden artırmaya çalışıyorlar. Trump, salgının sorumluluğunu Çin'e havale etmeye uğraşiyor, yetmiyor Dünya Sağlık Örgütü'nü suçluyor. Buna benzer bir tabloyu biz de yakın zamanda Türkiye'de şahit olduk. Erdoğan işi gücü bırakıp partimize saldırıyor, belediyelerimizle işbirliği yerine, önlerini kesmeye, devlet içinde nifak çıkararak salgından siyasi rant devşirmeye çalışıyor. Yetmiyor, vatandaşa, yurtdışına milletin vergileriyle alınıp gönderilen yardım paketlerine kendi logosunu basarak şahsının propagandasını yapmayı unutmuyor.

Kuşkusuz bu salgından sonra dünyada başta siyasetin dilinde ve ekonomi politikalarında değişiklikler yaşanacaktır. Önümüzdeki günlerde siyasetin dili daha kutuplaştırıcı mı, yoksa daha kapsayıcı mı olacak, bunu yaşayıp göreceğiz. Dünya benzer süreçlerden 100 yıl önce geçti ve sonucu hayırlı olmadı. Aynı sıkıntıların bir daha yaşanmaması için demokrasiden, ifade özgürlüğünden, hukuk devletinden yana olanların ihtiyatlı olmaları, demokrasiyi ve özgürlükleri koruma mücadelesinde işbirliği yapmaları şarttır.

Ekonomide ise stratejik sektörlerde ülkelerin kendine yeterliliğinin önemi anlaşıldı. Bu sektörlerin piyasanın insafına bırakılmayacağı görüldü. Bu süreçte, sağlığın kamusal bir hizmet olarak, tüm yurttaşların erişimine açık olmasının önemi anlaşıldı. Yine gıda güvenliğinin önemini anladık. Tarladan sofraya kadar olan zincirde zayıf halkaya tahammül olmadığını yaşayarak öğrendik. Yine güçlü bir devlet kapasitesinin ve devlette liyakatli kadroların önemini anladık. Bunlardan gereken dersleri mutlaka çıkarmamız gerekiyor.

İhtiyatlı iyimserlikle, ben yeni dünya düzeninde başarının şartlarını tam bir demokrasi ve hukuk devleti, küresel standartlarda üretim, sağlık, tarım gibi stratejik sektörlerde kendi kendine yeterlilik, refahı hakça paylaşmak, yönetimde çevresel, mali, parasal sürdürülebilirlik olarak görüyorum.

Böyle derli toplu yeni bir hikayesi olan ülkeler yeni dönemde fark yaratıp, birkaç adım öne çıkacaktır. Türkiye'nin de izlemesi gereken yol budur. Bahsettiğim unsurları kapsayan yeni bir hikâyeyi hızla oluşturmak zorundayız. Bu değerler üzerinde geniş bir toplumsal mutabakatı oluşturup, Türkiye'nin önünü açabiliriz.

Amuran: Salgın nedeniyle işsiz yurttaşların ve işini kaybedenlerin geniş bir İşsizlik Sigortası kapsamına alınması talebi gündemdeyken; elektrik, su, doğalgaz gibi giderlerinin dahi karşılanması devletten beklenirken, doğrudan doğruya devlet yardım kampanyası düzenlerse, bu ne anlama gelir?

Öztrak: Bu, vatandaşın ödediği vergilerin bugüne kadar har vurup harman savrulduğu, devletin kasasında zor günler için bir delikli kuruş kalmadığı anlamına gelir. AK Parti iktidarı uzun bir zamandır görevde. Şu an yaşadığımız hiçbir sorun için kendinden önceki hükümetleri suçlayamaz. Diğer taraftan bu iktidar, 17 yılda hiçbir cumhuriyet iktidarına nasip olmayan kaynakları kullanmıştır. Önceki hükümetler, 1923'ten AK Parti'nin göreve geldiği 2002'nin sonuna kadar geçen 79 yılda, vergi, özelleştirme geliri, iç borç ve dış borç olmak üzere toplam 713 milyar dolar kaynak kullandı. AK Parti ise 2003-2020 arasındaki 17 yılda 2 trilyon 346 milyar dolar kaynak kullandı. Yani kendilerinden önceki hükümetlerin tamamının kullandığının 3,5 katı kadar... Şimdi Türkiye böyle olağanüstü bir durumdayken kasada para olmadığı için vatandaşın

fitresine, zekatına, bağışına muhtaç olmuş durumda.

Daha öncede aynı yönetim milletin kefen parasına yani Merkez Bankası'nın kara gün için ayırdığı ihtiyat akçesine el koydu. Son 13 ayda Merkez Bankası'ndan kullanılan toplam kaynak 119 milyar lirayı buldu. Oysa bu kaynaklara tam da bugün işsiz aşsız kalanlar, batma noktasına gelen işletmeler, kapısına kilit vuran esnaf ve tarlasına giremeyen çiftçiler için kullanmaya ihtiyacımız vardı.

Amuran: Peki sizce bütün bu paralar nereye gitti?

Öztrak: Kullanılan bu kadar kaynak, kâr payı, ihtiyat seçim harcamalarına gitti, yandaş müteahhidin garanti ödemelerine gitti, "itibardan tasarruf olmaz" denerek yapılan saraylara, lükse ve şatafata gitti.

İşte Saraya taşınıp vatandaştan kopan, milletin sesini duymaz, halini görmez olan bu yönetim, şimdi de ülke sanki Dünya Savaşı'ndan çıkmış, ordusu dağıtılmış, tüm varlıklarını tüketmiş gibi bir el koyma yasası olan Telakif-i Milliye emirlerini okumaya başladı. Eğer Erdoğan, devletin kendi ellerinde sıfırı tükettiğini anlatmaya çalışıyorsa, bunun için bir asır öncesine dönmesine gerek yok, kasanın tamtakır olduğunu resmi verileri izleyen herkes zaten görüyor.

Kurtuluş Savaşı günlerinden, önderimiz Atatürk'ten bahsedip milletten rıza devşirmeye çalışıyorsa bu da anlamsız, çünkü bugüne kadar ülkenin kurucu kadrolarına her fırsatta hakaret eden birinin şimdi çıkıp o günleri övmesi inandırıcı olmuyor.

Yok eğer bununla millete abanın altından sopa gösteriyorsa, geçmişteki tecrübelerime dayanarak söyleyeyim, bunun hiç faydası olmaz. Bu ülkede yatırım yapanları, "Yarın bir gün malıma el konur mu?" şüphesi düşürebilecek böyle konuşmalar son derece zararlıdır. Sarayın, bu konuşmaları yazan danışmanlarını gözden geçirmesinde fayda vardır.

Amuran: Doğal olarak yardım yapan, yaptığı yardımın kime nasıl ne şekilde ulaştırılacağını bilmek ister yani şeffaflık güven ister. Neden belediyelerin yardım kampanyaları, İçişleri Bakanlığı'nın bir genelgesiyle engellendi? Oysa büyükşehir belediyelerinin yardım kampanyalarında şeffaflık vardı. Daha önceleri bazı vakıflara yapılan yardımlarda, valilik izinleriyle ilgili düzenlemeler hiç gündeme getirilmemişti. Bu engelleme hukuki midir siyasi mi? Belediyeleri vesayet altına almak şeklinde yorumlanmaz mı?

Öztrak: Belediyelerimiz, vatandaşlarımıza bu zor günlerde yardım ulaştırmak için, Genel Başkanımızın da yakından takip ve yönlendirmeleriyle, canla başla çalışırken, Saray bu çabalarına engel üstüne engel çıkarıyor. Bakın, AK Parti'deyken pek çok yardım ve bağış kampanyaları düzenleyen belediyelerin yönetimi CHP'ye geçince bağış toplamaları, hem de yasaya aykırı şekilde engelleniyor. Bu belediyeler daha önce AK Parti'de iken Gazze için, Suriyeliler için bağışlar toplayıp durdu. Şimdi, şu zor günde bizim belediyelerimizin kendi milletimiz için yaptıkları yardımlara mani olmaya çalışıyorlar. Bugün terör örgütü olduğunu anladıkları geçmişteki koalisyon ortakları, rahat rahat bağış toplayıp paralel devlet kursun diye gevşettikleri yasakları, şimdi meşru bir devlet organı olan belediyelerin bağış toplamasını engellemek için yeniden tedavüle sokuyorlar. İktidar Korona Virüsü'yle mücadeleyi bıraktı belediyelerimizle mücadele ediyor.

Neymiş, devlet içinde devlet olmazmış... Öncelikle belediyeler, devletin bir parçasıdır. Hem de yöneticileri aynen kendileri gibi milletimiz tarafından seçilmişlerdir. Belediyeler, devletin vatandaşa en yakın yüzüdür, hemşerilerinin derdini en iyi bilendir. Zaten bağış doğru yere ulaştırılacaksa belediyeler mutlaka bu işin içinde olmalıdır. Diğer taraftan vatandaşın belediyelere yaptığı bağışın yerinde kullanılıp kullanılmadığı da Sayıştay tarafından denetlenir. Yani devletin içinde devlet laflarının gerçekle uzaktan yakından alakası yoktur. Bu bağışlardan devlet içinde devlet çıkmaz ama devletin içine parti rozetini kimin soktuğu, devletin içine nifak tohumunu kimin ektiği açık seçik ortaya çıkar.

AK Parti Genel Başkanı Erdoğan, Cumhurbaşkanlığı koltuğuna oturdu ama her kritik dönemde milletin Cumhurbaşkanı olmak yerine partisinin genel başkanı olmayı tercih etti. Anlaşılan, AK Parti Genel Başkanı yerel seçimlerde yaşadığı hezimetin sonuçlarını hala hazmedemiyor. Bu yüzden her fırsatta mızıkçılık yapıyor. Ama unutulmasın bu milletin, kendine yapılacak yardımı kişisel siyasi rantı için engelleyenlere cevabı, aynen seçimleri hukuksuz iptal edenlere verdiği

cevap gibi ağır olacaktır.

Ayrıca, Korona Virüsü salgınının milletimize çok önemli bir şeyi daha gösterdiğini düşünüyorum, o da milli birlik ve dayanışmayı sağlayacak mekanizmalara olan ihtiyacımızdır. Tüm Türkiye'yi parti ayrımı yapmadan kucaklayacak bir Cumhurbaşkanlığı makamının eksikliğini her geçen gün biraz daha derinden hissediyoruz. Parti genel başkanı olan bir Cumhurbaşkanı, böylesine bir küresel salgın zamanında bile partisinin rozetini, ülkemizin ay yıldızlı bayrağının önüne koyarak birlik ve beraberlik içinde hareket etmeyi engelliyor.

Amuran: Yardım kampanyalarında, GVK'nun 89. Maddesine göre iş dünyasının verecekleri bağışlar gelir vergilerinden indiriliyor. Bu uygulama bir anlamda iş dünyasına destek, vatandaşa da yük getirmiyor mu? Bu açıdan bakılınca, yapılacak yardımlar sosyal devlet ilkesiyle nasıl bağdaşabilir?

Öztrak: Söylediğiniz doğrudur. Mevzuatımıza göre Cumhurbaşkanının başlattığı yardım kampanyalarında makbuz karşılığında yapılan aynı ve nakdi bağışların tamamı vergi matrahından düşülebiliyor. Devlet bir anlamda bir cebine girecek paradan, diğer cebine girecek para için vazgeçiyor.

Ayrıca bağışçılara bir anlamda vergiden kaçınma imkanını veriyor. Yapılan bağışın ödenecek vergiden düşülmesiyle, okula, hastaneye, sosyal yardıma harcanacak vergiler azalıyor, bu suretle fatura yine fakire fukaraya yıkılıyor. Ayrıca vergi gelirlerinin nerelere nasıl harcandığı Sayıştay'ın yani TBMM'nin kontrolündedir. Ancak, geçmişte gördük Sarayın çağrısı ve himayesinde toplanan bağış paralarının hak sahiplerine ulaşmasında sorunlar yaşanıyor. 15 Temmuz şehit aileleri ve gazileri için toplanan paralar, yine Beşiktaş'ta hain terör saldırılarından sonra toplanan bağışların hak sahiplerine ulaşım ulaşılmadığına dair sorularımız hep cevapsız kaldı. Bağışı vatandaş istediği kuruma yapsın, merkezi yönetim bunların yerinde kullanılıp kullanılmadığını yurt dışına götürülüp götürülmediğini denetlesin.

Sosyal devlet dediğimiz şey tam da bugünler için vardır. Sosyal devlet zor günde vatandaşın ihtiyacını karşılayan devlettir. Belçika devleti salgın önlemleri kapsamında kapanan işletmelere 4 bin Avro nakit destek veriyor; İrlanda işini kaybeden küçük esnafa haftalık ödeme yapıyor; İngiltere evde oturan çalışanlarının maaşının yüzde 80'ini karşılıyor; ABD'de devlet, yurttaşlarına bin 200 dolara kadar nakit desteği sağlıyor. Dünyanın en fakir ülkelerinden Kongo'da bile devlet, yurttaşlarının iki aylık elektrik ve su faturasını üstlenme kararı alıyor. Bizde ise bırakın faturaları durdurmaya, faturaların peşin peşin tahsilatına başlanıyor. Salgın nedeniyle geçici olarak kapatılan 145 bine yakın işyerlerinde çalışan milyonlarca vatandaşımız yönetenlerden bir çözüm beklerken, Cumhurbaşkanı IBAN numarası verip "haydi bağış yapın" diyor.

Daha önce akla ziyan "enflasyon-faiz" teorisini ortaya atarak, ardından salgına karşı tedbir paketine konut kredilerinin şartlarını kolaylaştırmayı koyarak çığır açan Saray'ın en yeni buluşu "salgınla mücadelede IBAN modeli" oldu.

Amuran: Yardımlar özgür iradeyle yapılır. Öğretmenlere ve yüksek yargıçlara yapılan yazılı çağrılarda olduğu gibi yardım talepleri, örtülü baskılarla istenirse, verilenler yardım olarak değerlendirilir mi?

Öztrak: Yardım Toplama Kanunu'nun 4. Maddesi açıktır. Yardım ancak gönüllü yapılır, kişiler ve kuruluşlar yardımda bulunmaya zorlanamazlar. Oysa Saray'ın bağış kampanyası, FETÖ'nün himmet kampanyalarına döndü. Bağış tarifeleri çıkarıp herkesin memuriyetine göre vereceği bağışı yazıyorlar. Hatta İçişleri Bakanı çıkıyor, polislerden zorla bağış alındığı iddialarına karşı "Arkadaşlar kendi aralarında yapmış, ben karışmam" diyor. Kampanya belli, her rütbedeki polisten alınacak bağışın kaç lira olacağı belli. Hangi polis bu bağışı vermeyeceğim diyebilir? Kendine biçilen bağışı ödemeyen polisin başına neler gelir? Bu millet ülkesi ve devleti için zor zamanda sırtındaki ceketini verir ama lafı evirip çevirmeye gerek yoktur. Bunun adı zorla para toplamaktır, mobbingdir.

Amuran: Salgının ilk günlerinde bir hazırlık yapmıştınız ve hükümete bir çağrıda bulunmuştunuz. Zor zamanlarda birlikte hareket etmenin gereğini dile getirmiş ve siyaset üstünde bir işbirliği önerisini gündeme getirmiştiniz. Bu

işbirliği neleri değiştirdi?

Öztrak: Milletçe göğüslememiz gereken zorluklar söz konusu olduğunda siyaset susar, milli hars ve ruh konuşur.

Yaklaşan fırtına haftalar öncesinden belliydi. Biz de bu çerçevede daha ülkemizde ilk Korona Virüsün tanısı konmadan, CHP olarak çok ciddi bir çalışmanın içine girdik. Siyasi rekabeti bir kenara bıraktık, ilk andan itibaren yapıcı önerilerimizi ortaya koyduk. Fakat iktidar salgını da kendi siyasi ajandasına uydurmaya çalışmayı tercih etti. AK Parti Genel Başkanı birlik olmamız gereken bugünlerde bile hala çıkıp partimize, genel başkanımıza ve belediye başkanlarımıza demediğini bırakmıyor.

Fakat ne yaparlarsa yapsınlar, biz milletimize yardım etmek için gayretlerimizi sürdüreceğiz. Genel Merkez, Meclis Grubumuz, Belediyelerimiz ve örgütlerimiz olarak her koldan çalışıyoruz. Belediyelerimiz vatandaşımızın hayatını kolaylaştırmak için canını dişine taktı. CHP'li Belediyeler bugüne kadar 280 bin 83 aileye aynı yardım, 98 bin 588 aileye toplam 30 milyon 408 bin 741 TL nakdi yardım yaptılar. Belediyelerimiz, 231 bin 102 ailenin sularını borçlu olmalarına rağmen kesmedi, 108 bin 895 ailenin de kesilen suyunu yeniden bağladılar. Yine belediyelerimize ait 12 bin 766 iş yerinde kiracı olan esnaflarımızın kiralari ertelendi. Yaş almış ve bakıma muhtaç yurttaşlarımıza destek olmak amacıyla 55 bin 964 aileye evde bakım hizmeti belediyelerimiz tarafından verildi. Salgınla mücadele çerçevesinde dezenfeksiyon işlemi, temizlik malzemesi temini, ulaşım ve gıda yardımı, bir yerden bir yere nakil gibi farklı alanlardaki 377 bin 801 talep karşılandı. 2 bin 687 sağlık çalışanına konaklama imkânı belediyelerimizce sağlandı.

Genel Merkezimiz, milletvekillerimiz, çalışmalarını ağırlıklı olarak salgınla mücadele için alınacak tedbirlere yönlendirirken, örgütümüz sahada çalışıyor, illerinde yapılan yardımları ve yapılması gerekenleri takip ediyorlar. Genel Başkanımız ve Genel Merkez olarak bünyemizde kurduğumuz çalışma grupları ve masalarla, salgınla mücadelede alınması gereken tedbirleri iktidardan önce açıklamaya başladık, açıklamaya da devam ediyoruz. Bu dinamik bir süreç... Her yeni aşamada o duruma uygun çözüm önerilerini oluşturmak gerekiyor. Bu çerçevede, Genel Merkezimiz bünyesinde oluşturduğumuz birimler, dünyadaki ve ülkemizdeki gelişmeleri sürekli takip ediyor, yaptıkları analizler ve hazırladıkları raporlarla salgının gelişimini izliyor, tedbir önerilerini oluşturmaya devam ediyorlar.

Tabi iktidarın da bu konuda CHP'nin gösterdiği özeni göstermesini bekliyoruz. İhtiyacımız, sorun ortaya çıktıktan sonra takip eden değil, sorunların önünde giden bir yaklaşımdır. Bakın, iktidar salgınla mücadele için üretilen yüz maskelerini vatandaşa satacağı, belediyelerimiz bedava dağıtmaya başlayınca bir anda dümen kırdılar, biz de dağıtacağız dediler. İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanımız, Atatürk Havalimanı'nın salgınla mücadele hastanesine dönüştürülmesini önerdi. Önce kulaklarının üzerine yattılar, 10 gün sonra "**Atatürk Havalimanı'nı hastane yapıyoruz**" dediler.

Yine biz parti olarak bu süreçte derhal 40 bin sağlıkçı ataması yapılması gerektiğini, konaklama ihtiyaçlarının karşılanması gerektiğini ifade ettik. Bu konularda kısmen de olsa adımlar biz söyledikten sonra atılabildi. Biz, sağlıkçılara bu süreçte her ay bir maaş ikramiye verilmesini istedik, iktidar ise ek ödemelerin tavandan yatması gibi yetersiz bir düzenleme yapılabildi. Turizm sektöründe Konaklama Vergisi ve Turizm Tanıtma Fonu kesintisinin kaldırılmasını istedik, sadece Konaklama Vergisi konusunda düzenleme yapıldı, o da kaldırılmak yerine ertelendi. Kredi kartı ve tüketici kredisi borçlarının 3 ay ertelenmesi gerekir dedik, bu yapıldı ama erteleme için üzerine faiz konuldu. Kimsenin fatura ödeyemediği için elektriği, suyu, doğalgazı kesilmesin dedik, Bakanlık yayınladığı bir genelgeyle Belediyelerin fatura nedeniyle suları kesmeyeceğini açıkladı ama elektrik ve doğalgaz için bir şey yapılmadı.

Salgınla mücadelede özel hastanelerden yararlanılması, beyanname verme ve ödeme sürelerinin uzatılması, bu süreçte ihtiyaç olan kritik malzemelerin ihracının kısıtlanması, çalışanların izin şartlarının ve kısa çalışma ödeneğinin hak ediş şartlarının kolaylaştırılması gibi bizim önerilerimizden sonra hayata geçirilen düzenlemeler var.

İktidar, salgının yayılmasını önlemek için alınacak tedbirlerde gecikiyor, CHP'nin önerilerinin çok gerisinde kalıyor. Oysa böyle bir salgın söz konusuysa, bırakın bir hafta on günü, bazen bir saat bile kritik bir zamandır.

Amuran: Nihayet bazı illerimizde iki günlük sokağa çıkma yasağı ilan edildi. Ancak verilen karar zamanında halkın tedbir almasını sağlayacak süre tanımadan yapıldı. Şimdiye kadar ısrar edildiği halde neden daha önce sokağa çıkma yasağı kararı verilemedi? Siyasi iktidar ekonomik sorunlarla sağlık önlemleri arasında zorunlu tercihler yapmak zorunda mı kaldı, siyasi kaygılar mı taşıyor?

Öztrak: Virüsün Türkiye'ye geç girmesi büyük bir fırsattı. Ancak bu fırsatı iyi değerlendiremedik. İlk hastanın teşhisinden bu yana hasta sayılarımızın seyri aynı günler için İtalya, İspanya ve Almanya'nın hasta sayılarından daha fazla.

Hastalığın sosyal hareketliliğin yüksek, ticaret ve ekonominin canlı olduğu illerimizde daha hızlı yayılacağı biliniyordu. Genel bir karantina ve sokağa çıkmama tedbiri alınamıyorsa, en azından yayılım riskinin yüksek olduğu şehirlerimizde bu tedbirler çok önceden alınabilirdi. İtalya'da Lombardiya örneği ortada. İtalya için Lombardiya neyse Türkiye için İstanbul odur. Bu nedenle hem biz hem de belediye başkanımız ilk andan itibaren Türkiye'de salgının merkezi haline gelen İstanbul'da sokağa çıkmama tedbiri alınması gerektiğini söylüyorduk. Fakat bir yerde insanlara evlerinde kalmalarını söylediğinizde, hele hele bunu sokağa çıkmayı sınırlayarak yaptığınızda, evde kal dediğiniz insanların ihtiyaçlarını da karşılamamız gerekir. İktidar anlaşılan bunun gerektirdiği ekonomik yükümlülüklerden kaçınmak istiyor.

Saray yönetiminin anlamak istemediği bir husus var. Bugün maliyeti nedeniyle zorunlu kararları almaktan kaçınırsanız, yarın önünüze çok daha büyük maliyetler çıkar. Salgınla mücadele etmek ile ekonomimizi savunmak birbirleriyle çelişmez, bilakis birbirlerini tamamlar. Bugün sorumluluktan kaçabilirler, ancak yarın sorumluluktan kaçmanın sonuçlarından kaçamazlar.

Amuran: Geçen hafta DİSK, KESK, TMMOB ve TTB halkın sağlığını, işini ve aşını korumak için 7 önlem maddesi açıklamıştı. Ekonomik önlemlere öncelik veren bu taleplerde, "Temel, zorunlu, acil mal ve hizmet üreten işler dışında bütün işlerde salgın süresince çalışmaların acilen durdurulması" istendi, "salgın süresince işten çıkarmaların yasaklanması, küçük esnafın desteklenmesi, çalışanlara ücretli izin verilmesi ve işsizler için ise koşulsuz işsizlik maaşı ödenmesi" gündeme getirildi. Oysa maden aramaları, HES inşaatları gibi bazı rant odaklı işlerin devam ettiği yazılıyor çiziliyor. Sizin gözlemleriniz nedir?

Öztrak: Hem salgının üstesinden gelmek, hem de üretim tabanımızı korumak tüm kesimlerin rızasını almış, finansman açısından güçlü, kaliteli, derli toplu, yeni bir orta vadeli programla mümkün olabilir. Krizin önünden gitmeyen, arkasından koşan, yarım yamalak önlemler derde deva olmaz.

İktidar ise bu krizi sıradan bir kriz gibi aspirin ve pansuman tedbirlerle geçiştirmeye çalışıyor. Attığı her adımı daha sonra bir başkasıyla düzeltmek durumunda kalıyor. Örneğin şehirlerarası hareketliliğin kesilmesi için alınan seyahat kısıtlaması kararı doğru bir karar. Fakat bakıyorsunuz, İstanbul'dan Çerkezköy'e, Çorlu'ya, Kocaeli'ne işçi taşıyan servis otobüsleri hala çalışıyor.

Başka bir örnek... Korona Virüsü'nün yayılmasının önlenmesi için önce 65 yaş üzerindeki vatandaşlarımız için ardından da 20 yaş altı gençlerimiz için sokağa çıkması kısıtlanıyor. Fakat tedbir o kadar düşünmeden o kadar hesapsız kitapsız alınmış ki, kararın hemen ardından bir düzeltme geliyor, İçişleri Bakanlığı alelacele bir genelge çıkarıyor, kamu kurumlarında veya özel sektörde sigortalı çalışan 18-20 yaş arası gençlerin sokağa çıkmasına izin veriyor. Fakat bu bile yeterli olmayacak. Çünkü ülkemizde 15-19 yaş arasında 1 milyon 385 bin genç çalışıyor ve bu yaş aralığındaki gençlerimizin sadece 470 bini sigortalı, 915 bin gencimiz ise kayıt dışı işlerde ekmeğini kazanmanın peşinde.

Bu sigortasız çalışan gençler ne olacak, evlerine nasıl ekmek götürecekler? Bu soruların yanıtı yok. İşte bizim "kırk katır mı, kırk satır mı" siyaseti dediğimiz tam olarak bu. İşe giden sağlığını tehlikeye atıyor, işe gitmeyen karnını doyuramıyor, faturalarını ödeyemiyor.

Amuran: Bu olağandışı durumlar için, sizce hangi kaynaklar değerlendirilebilir?

Öztrak: Türkiye Cumhuriyeti Devleti gerçekten çok büyük bir devlettir. Doğru tedbirler alınırsa çok çabuk toparlanır. Bu ülke ve bu ülkenin vatandaşları en zor günlerden bile dirayetle çıkar. Yeter ki ortak akıl kullanılsın ve zor günlerde fedakârlıkta da adalet sağlansın. Krizden en az hasarla çıkmak için bunu sağlayacak bir programı ortaya koymamız, içeriye ve dışarıya güven verecek liyakatli, güvenilir kadrolar eliyle uygulamamız gerekiyor. Bizim geçmişteki tecrübelerimizden çıkarttığımız en önemli ders budur.

Eğer siz saraylarınızın masalarında milletin daha adını bile bilmediği efulilerinizden, ejder meyveli içeceklerinizden, ucu bucağı görünmeyen koruma konvoylarınızdan, milyonlarca dolarlık uçaklarınızdan feragat etmeyip, bir de üstüne milletin masasındaki ekmeğe ortak olmaya kalkarsanız buna kimse rıza göstermez. Milletin kabul etmediği hiçbir tedbir tam anlamıyla uygulanamaz, uygulanamayan tedbir sonuç vermez.

Fedakârlıkta adalet sağlamak için yapılacaklar ise bellidir. Biz bunun için de reçete yazıp kamuoyuyla paylaştık. Her şeyden önce Saray'ın örtülü ödeneğinin darda kalan yurttaşlarımız için harcanmasını öneriyoruz. Katar Emir'inden alınan uçan Saraydan başlayarak sarayın emrindeki uçakların satılarak asgariye indirilmesi gerekiyor. Yine Ahlat'da yapılan saraya harcadıkları parayı ve Kanal İstanbul adını verdikleri ucube için ayırdıkları 75 milyar lirayı, yandaş müteahhitler için değil, fakir fukara için kullanmaları doğru olacaktır. Milletin geçmediği köprü ve yol, yatmadığı hastane için, uçmadığı havaalanı için Kamu Özel İşbirliği müteahhitlerine Hazine'den verilen garantilerin ödemesinin bir yıl ertelenmesi önemli bir hareket alanı sağlayacaktır. Yine, New York'a gökdelen dikilmek için Türken Vakfı'na gönderilen 50 milyon dolardan fazla bağış başta olmak üzere, iktidara yakın vakıfların, gerçek ve tüzel kişilerin yurt dışına gönderdikleri paraların derhal yurda getirilmesi sağlanmalıdır.

Amuran: Türkiye'nin Koronavirüs salgını nedeniyle yaşadığı bu süreçte sağlık, eğitim alanında ve iş hayatında acil olarak neler yapılmalıdır?

Öztrak: Sağlık alanında, malzeme ihtiyaçlarının acilen karşılanması, salgın yayılmaması için metropollerde sokağa çıkmama tedbirleri için daha uzun süreli önlemler de geç kalınmaması, kapatılan askeri hastanelerin hızlıca yeniden açılması, hastanelerde personel açığının kapatılması, hijyen ve vatandaşların ihtiyaçlarının karşılanması konularında merkezi yönetim ile belediyelerin eşgüdüm içinde çalışması önemlidir.

Eğitim alanında, uzaktan eğitime geçilmesiyle ders verdikleri saat üzerinden ücret alan 190 bin öğretmenin mağduriyetleri ortada. Diğer taraftan yeni atanan 20 bin öğretmen görev yerlerine gidemediği için maaş alamıyor. Bu mağduriyetler vakit kaybetmeden giderilmelidir.

Çalışma hayatında, kısa çalışma ödeneğinin bağlanmasıyla ilgili sorunlar yaşanmaktadır. Ödeneğin bağlanma şartları gevşetildiyse de bu dönemde sendikalar, şartların tamamen kaldırılmasını talep etmektedir. Diğer taraftan başvuruların sonuçlanmasının 60 günü bulması başka mağduriyetler yaratmaktadır. Ayrıca, İşsizlik Sigortası'ndan yararlanma şartları yeniden düzenlenmelidir. Çalışanların işini güvence altına alacak tedbirler uygulanmalıdır. Kimse işten çıkartılmamalıdır. Ama bu işçi çıkartmayı engelleme kisvesi altında ücretsiz izini teşvik paketine dönüşmemelidir. Ücretsiz izin de engellenmelidir. Evden çalışma ve ücretli izin uygulamaları genişletilmelidir. Faaliyeti salgın önlemleri kapsamında durdurulan yerlerde çalışanların gelirleri devlet tarafından karşılanırken, diğer işyerlerinde ücretli izin yükü işveren ile devlet arasında paylaşılmalıdır. Tabi bu ekonomik tedbirlerin yanında emekçilerin işteki güvenlik ve sağlık koşullarının iyileştirilmesi için gerekli önlemlerin alınması ve sürekli denetlenmesi önceliklidir.

Çiftçilerin, bankalara olan borçları yeniden yapılandırılmalı, borç ödemeleri faizsiz olarak ertelenmelidir. Tarım Kanunu'na göre her yıl millî gelirin en az yüzde biri kadar tarımsal destek ödemesi yapılması gerekirken, bugüne kadar yapılan ödeme bunun ancak yarısı kadardır. İktidarın, ödemediği tarımsal destekler nedeniyle çiftçiye olan borcunu ödemesinin tam zamanıdır. Destekler tarım arazilerinin etkin kullanımını sağlayacak şekilde verilmelidir. Üretim ne malın çiftçinin elinde kalmasına ne de tüketicinin yokluk çekmesine izin vermeyecek biçimde planlanmalıdır.

İş dünyası açısından bakıldığında, her krizde olduğu gibi yeni borçlanma imkânları sunulmaktadır. Borcun üstüne yeni borç eklemek zaten bir çözüm değildir, bu ancak kısa dönemli rahatlama sağlar. Fakat bunda bile bazı sorunların yaşandığı görülmektedir. Bankaların limitlere ulaşıldığını belirterek kredi musluklarını kapattığı ifade edilmektedir. Salgından en çok etkilenen sektörler vergi ve sigorta primleri ertelenmelidir. Özellikle turizm sektöründe Konaklama Vergisi ve Turizm Tanıtma Fonu Vergisi tamamen kaldırılmalıdır.

Esnalarımızın kira harcamaları devlet tarafından karşılanmalıdır. Çalışanların ücretleri asgari ücret üzerinden İşsizlik Sigortası Fonu'ndan karşılanırken, kredileri 3 ay ertelenmelidir.

Aileler için de gerekli tedbirler vakit geçirilmeden alınmalıdır. Borcunu ödeyemeyen hiçbir vatandaşın elektriği, suyu, doğal gazı kesilmemelidir. Aile Yardımları Sigortası ile tüm ailelere salgın süresince aylık en az 2 bin TL ödeme yapılmalıdır.

Ekonomide öncelikle yapılması gereken her zaman söylediğimiz gibi 2009 yılından bu yana toplanmayan Ekonomik ve Sosyal Konsey'in derhal toplanmasıdır. Bilim Kurulu bilim insanlarını, Finansal İstikrar Komitesi bürokratları, Ekonomik Sosyal Konsey toplumun ve ekonominin tüm kesimlerini bir araya getirir. Alınacak kararların ortak akla dayanması uygulanmasını kolaylaştırır. Bu gömleğin iliklenecek ilk düğmesidir. Aktif bir maliye politikası ile para politikasının şartlara uygun kullanılması esas olmalıdır.

Pek çok alanda arzın ve talebin durma noktasına geldiği kriz ortamında, devlet vatandaşlarını ve şirketlerini ayakta tutmalıdır. Ancak bu sayede salgın sonrasında hızlı şekilde üretime dönmek ve ayağa kalkmak mümkündür.

Amuran: Toplum olarak en fazla ortak akla ihtiyacımız olan bir süreci yaşıyoruz. Koronavirüs salgını siyasetin üstünde bir dayanışmayı zorunlu kılıyor. Dileğimiz sizin taleplerinizin yönetenlerin de talebi olması ve bu zorlu günlerde birlikte sonuç almamız. Çok teşekkürler.

Öztrak: Ben teşekkür ederim.

Nurzen Amuran

Odatv.com

Nurzen Amuran

Diğer Yazıları

Türkiye bunu ödemek zorunda kalacak

05.12.2021

Merkez Bankası bu talimata uymasaydı...

28.11.2021

Egemen Bağış'ın Büyükelçi tayin edildiği kurum, nasıl adil olmaktan söz edebilir

21.11.2021

Kumpas davaları olmasaydı FETÖ 15 Temmuz'a cesaret edebilir miydi

14.11.2021

Erdoğan'ı destekleyerek koltuklarını koruma derdine düştüler

07.11.2021

Artık "vakıf" dendiğinde akıllara kara para geliyor

31.10.2021

Tüm Yazıları

Popüler Yazılar

Müyesser Yıldız

TESUD Başkanına neler soruldu?

30.06.2021

Dr. Hüseyin Nazlıkul, M.D. PhD.

Hastalıklara karşı direnç nasıl artırılır

03.10.2021

Salih Seçkin Sevinç

Pandemi bahaneleri oldu... Restoranlar bizi ya...

03.10.2021

Rafael Sadi

O kritik ziyaretin arka planı

03.10.2021

Yusuf Yavuz

Yeni plan devrede

17.06.2021

Soner Yalçın

Tehdit etmeyin

18.06.2021

Soner Yalçın

Tunus'un foncuları

28.07.2021

Soner Yalçın

Erdoğan'ın öfkesinin sebebi

26.10.2021

Sami Menteş

Milli Eğitim Bakanı yalan söylüyor

25.06.2021

Soner Yalçın

Ata'nın çocukları: 68 Kuşağı

İletişim

Haber Merkezi: 0 216 449 32 00

Faks: 0 216 449 32 00

Mail: info@odatv.com

İletişim

Künye

Gizlilik Sözleşmesi ve Koşullar

Mobil Uygulamalar

Reklam

Reklam: 0 216 449 32 00

reklam@odatv.com

© 2021, Oda TV. Tüm haklar saklıdır.

ANA SAYFA

YAZARLAR

VİDEO

FOTO GALERİ

ARŞİV

KATEGORİLER

